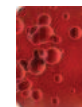

Sprievodca

expertné vyhľadávanie

Bratislava, 2011

Prehľad základných ikoniek používaných v portáli

	zmena jazyka na angličtinu
	zmena jazyka na slovenčinu
	vstúpiť do portálu ako prihlásený (registrovaný) používateľ / registrácia používateľa
	ukončiť prácu v portáli ako prihlásený (registrovaný) používateľ
	ukončiť prácu v portáli ako neprihlásený používateľ
	kontextová nápoveda pre prácu s portálom
	neprístupná skupina; ikonka sa zobrazuje v prípade neprihlásených (neregistrovaných) používateľov, ak viac ako 10% licencovaných zdrojov skupiny je neprístupných pre používateľa; prístupnosť zdroja sa posudzuje podľa IP adresy počítača, z ktorého sa do portálu vstupuje
	neprístupný licencovaný zdroj; ikonka sa zobrazuje v prípade neprihlásených (neregistrovaných) používateľov; prístupnosť zdroja sa posudzuje podľa IP adresy počítača, z ktorého sa do portálu vstupuje
	neprístupná skupina; ikonka sa zobrazuje v prípade prihlásených (zaregistrovaných) používateľov, ak viac ako 10% licencovaných zdrojov skupiny je neprístupných pre používateľa; prístupnosť zdroja sa posudzuje podľa IP adresy počítača, z ktorého sa do portálu vstupuje
	základné informácie o zdroji pripojenom do portálu
	výber jednej zo skupín zdrojov pre vyhľadávanie v Základnom vyhľadávaní; prihlásení používatelia môžu pracovať aj so skupinami zdrojov, ktoré si sami vytvoria v Môj priestor - Moje zdroje
	vybrať v Expertnom vyhľadávaní zdroj/zdroje

Ďalšia dokumentácia o portáli (na stiahnutie)

scientia.sk – federatívny vyhľadávač MetaLib

príručka pre používateľa

http://nispez.cvtisr.sk/userfiles/file/Aktivita%202.1/Prirucky/scientia.sk_MetaLib-prirucka.pdf

scientia.sk – linkovací systém SFX

príručka pre používateľa

http://nispez.cvtisr.sk/userfiles/file/Aktivita%202.1/Prirucky/scientia.sk_SFX-prirucka.pdf

scientia.sk FAQ – často kladené otázky

http://nispez.cvtisr.sk/userfiles/file/Aktivita%202.1/FAQ/scientia_sk_FAQ.pdf

O portáli

scientia.sk - vyhľadávací portál pre vedu a výskum

- účelom portálu je efektívne sprístupniť používateľom najvýznamnejšie elektronické informačné zdroje pre vedu a výskum
- portál z **jedného** rozhrania umožňuje **súbežne** vyhľadávať informácie v rôznych druhoch elektronických informačných zdrojoch (e-zdroje)
- ponuku e-zdrojov tvoria **voľne** prístupné ako aj **licencované** zdroje, pričom licencované zdroje možno využívať iba z počítačov, ktorých IP adresy sú zaregistrované v portáli
  - prehľady dostupnosti licencovaných zdrojov v jednotlivých účastníckych organizáciách projektu sú zverejnené na webe projektu NISPEZ <http://nispez.cvtisr.sk/index.php?id=143&menu> ;
  - zoznam e-zdrojov pripojených do portálu možno nájsť na adrese <http://scientia.cvtisr.sk/V/?func=find-db-1>
- nedostupnosť e-zdrojov portálu signalizuje ikonka alebo
- používatelia majú k dispozícii portál elektronických časopisov, ktorého obsah sa vytvára osobitne pre každú účastnícku organizáciu projektu
- portál **scientia.sk** poskytuje používateľom prostredníctvom linkovacej služby **SFX** efektívny prístup do plnotextových dokumentov, ktorí sú oprávnení využívať
- súčasťou portálu je odporúčacia služba **bX**, ktorá pre vyhľadávaný článok vygeneruje zoznam ďalších odporúčaných článkov na základe analýzy využívania článkov ostatnými používateľmi

Režimy práce s portálom

- ako **hosť** (neprihlásený v portáli) alebo
  - v režime tzv. **voľnej registrácie** (prihlásený)
- v oboch prípadoch majú používatelia k dispozícii rovnaké e-zdroje, pričom o prístupe do licencovaných zdrojov rozhoduje IP adresa počítača, z ktorého sa do portálu vstupuje.
- pozn.: v prípade "**voľnej registrácie**" možno – po prihlásení - využívať všetky funkcionality portálu.

Adresa portálu

<http://scientia.cvtisr.sk>

Adresa webu projektu NISPEZ (Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku – prístup k elektronickým informačným zdrojom)

<http://nispez.cvtisr.sk>

Expertné vyhľadávanie

Expertné vyhľadávanie umožňuje súbežne vyhľadávať vo viacerých e-zdrojoch a ponúka viac možností na výber e-zdrojov ako **Základné vyhľadávanie**. Ďalej máte možno získať prehľad o spracovaných dotazoch v relácii, ktoré možno opakovane použiť a v prípade potreby spracovaný dotaz aj modifikovať.

Na výber e-zdrojov možno použiť vopred pripravené **Skupiny zdrojov**, **Katégorie** alebo funkciu **Vyhľadať**. E-zdroje, o ktoré je záujem, možno vyberať aj jednotlivito v vopred vytvorených skupin alebo kategórii.

Skupiny zdrojov sú rovnaké ako tematické skupiny v **Základnom vyhľadávaní**. Ak používateľ pracuje v režime "prihlásený", zobrazia sa aj skupiny, ktoré si vytvoril.

Katégorie sú vopred definované a obsahujú vecne príbuzné e-zdroje, ktoré sú spravidla ďalej zaradené do **podkategórii**: odborové, všeobecné a všetky zdroje.

Funkcia **Vyhľadať** umožňuje s využitím rôznych hľadísk, alebo ich kombináciou, vyhľadať požadované e-zdroje.

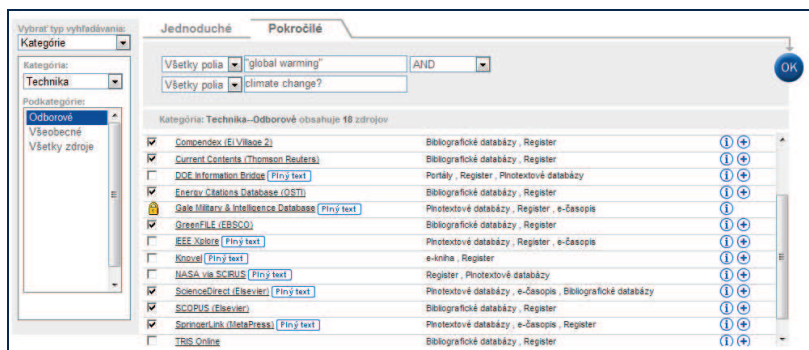
K dispozícii je **Jednoduchá** alebo **Pokročilá** forma vyhľadávania.

Možnosti výberu e-zdrojov

- tematická **Skupina** sa vyberá v rozbaľovacom menu. Označiť e-zdroje v skupine možno kliknutím na ikonku ; opačným spôsobom sa zaradia e-zdroje do skupiny; e-zdroje označené ikonkou alebo nie sú prístupné (pozn.: e-zdroje sa zobrazia ako „nezaškrtnuté“, ak ich je v skupine viac ako 15)

- vyberte si formát zobrazenia výsledkov
- oboznámte sa so získanými výsledkami, analyzujte ich relevanciu pomocou nástrojov a kritérií, ktoré ponúka **Expertné vyhľadávanie (Triediť podľa, Témy, Fazety)**; mieru zhody/relevancie nájdeného záznamu so zadaným dotazom signalizuje ikonka ; so znižujúcou sa mierou zhody sa ukazovateľ viac zafarbujú do biela
- v prípade potreby optimalizujte dotaz a množinu prehladávaných e-zdrojov, a pokračujte vo vyhľadávaní
- kliknutím na ikonku môžete pridať zaujímavý záznam do **e-schánky(košíka)** – sekcia **Môj priestor** (ak nepracujete v režime "prihlásený", po skončení relácie záznam sa neuchová v sekcii)
- dotaz spracovaný v režime "prihlásený" môžete pre neskoršie použitie uložiť do sekcie **Môj priestor**
- kliknutím na linku v poli **Odkaz** záznamu (**Úplné zobrazenie**) máte možnosť získať plný text dokumentu (oprávnený používateľ)
- kliknutím na ikonku alebo vyvoláte ponuku služieb SFX pre daný dokument (obsahuje prepojenia do plnotextových dokumentov, ktoré máte právo využívať)

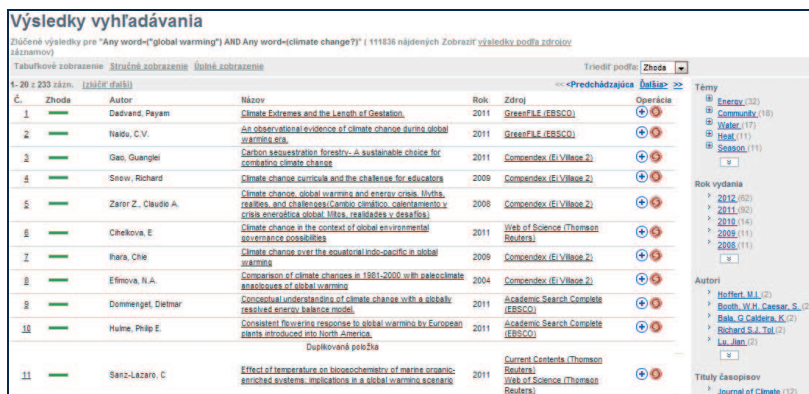
hľadané termíny prepojte operátorom AND

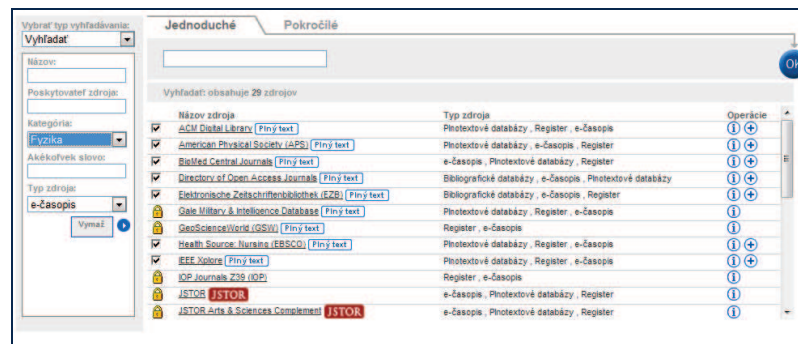
Spracovanie dotazu

- vyhľadávanie spustíte kliknutím na ikonu
- sledujte priebeh spracovania
- počkajte na ukončenie procesu vyhľadávania – zobrazí sa stránka **Výsledky vyhľadávania**

Práca s výsledkami vyhľadávania

- ak sa majú použiť **Kategórie**, v rozbaľovacom menu sa zvolí typ vyhľadávania **Kategória** a potom príslušná **Kategória** a prípadne podkategória. Označiteľ e-zdroje v Kategórii možno kliknutím na ikonku ; opačným spôsobom sa zariačia e-zdroje do Kategórie; e-zdroje označené ikonkou alebo nie sú prístupné (pozn. e-zdroje sa zobrazia ako „nezaškrtnuté“, ak ich je v kategórii viac ako 15)
- v prípade funkcie **Vyhľadať** možno použiť nasledovné typy údajov: **Názov**, **Poskytovateľ zdroja**, **Kategória**, **Akékoľvek slovo** z popisu zdroja, alebo **Typ zdroja**, prípadne ich kombináciu
- ďalšie informácie o e-zdroji možno získať kliknutím na ikonku
- kliknutím na ikonku sa pridá e-zdroj do **vlastnej skupiny** používateľa (**Môj priestor - Moje zdroje**; funkcia **pridať e-zdroj** je dostupná **iba** pre prihlásených používateľov)
- kliknutím na **názov** prejdete do **pôvodného rozhrania** e-zdroja (vhodné len, ak je záujem vyhľadávať iba v jednom e-zdroji)

obr.: príklad použitia funkcie **Vyhľadať** – vyhľadanie e-zdrojov zaradených do kategórie Fyzika a obsahujúcich e-časopisy

Kategórie v rozbaľovacom menu
Plnotextové databázy
Biológia
Chémia
Fyzika
Matematika
Medicína
Technika
Informatika, VT
Spoločenské vedy

Typy zdrojov v rozbaľovacom menu
Bibliografické databázy
Plnotextové databázy
Katalógy knižníc
e-časopis
e-kniha
Encyklopédia
Katalóg
Vyobrazenia
Portály
Vyhľadávač

Bázy dát
Vyhľadávače, portály
Knižničné katalógy - Slovensko
Knižničné zdroje - zahraničné

Digitálna knižnica
Register

Zápis dotazu do vyhľadávacieho poľa

- hľadané termíny sa zapisujú do vyhľadávacieho poľa, pričom jednotlivé slová termínov sa automaticky spájajú operátorom AND (vyhľadávajú sa všetky slová)
- frázu je vhodné zapísať medzi znaky " " ("global warming")
- na zápis pravostranného rozšírenia sa používa znak ? (engineer? vyhľadá engineer, engineers, engineering)
- v zápise možno použiť ľubovoľný počet operátorov AND, operátory OR a NOT iba jedenkrát, a ďalej zátvorky
- na vyhľadávanie s využitím špecifických typov údajov je k dispozícii **Pokročilé vyhľadávanie**, ktoré sa vyvolá kliknutím na kartu **Pokročilé**, kde na zápis dotazu sú k dispozícii dve vyhľadávacie polia
- typ údajov (všetky polia, predmet, názov, autor ISSN, ISBN, alebo rok) možno špecifikovať v rozbaľovacom menu
- vyhľadávacie polia s hľadanými termínami možno kombinovať pomocou booleovských operátorov (AND, OR, NOT)

v dotaze možno použiť maximálne 100 znakov

Spracovanie dotazu

- spracovanie dotazu sa spustí kliknutím na ikonku
- priebeh, stav a výsledky vyhľadávania v jednotlivých e-zdrojoch možno sledovať na obrazovke (prebieha vyhľadávanie, záznamy sa sťahujú, dokončené)
- vyhľadávanie možno kedykoľvek ukončiť kliknutím na odkaz **Zrušiť**
- vyhľadané záznamy sa zobrazia – ešte pred ukončením vyhľadávania - kliknutím na odkaz **Zobrazíť výsledky**
- po ukončení procesu vyhľadávania sa zobrazí stránka **Výsledky vyhľadávania**

Zobrazenie výsledkov vyhľadávania

Vyhľadané záznamy sa zobrazia na stránke **Výsledky vyhľadávania** v troch formátoch – **Tabuľkové zobrazenie** (predvolené), **Stručné zobrazenie** (názov, autor, prameň, rok a e-zdroj) a **Úplné zobrazenie**.

Záznamy sa zobrazia **zlúčené** zo všetkých prehľadávaných zdrojov, pričom z každého e-zdroja sa najprv stiahne maximálne 30 záznamov.

Kliknutím na odkaz **stiahnuť ďalšie** sa získa z každého e-zdroja ďalších 20 záznamov, ktoré sa začlenia do pôvodných výsledkov (označené sú ikonkou)

Prehľad výsledkov vyhľadávania v jednotlivých e-zdrojoch sa možno získať kliknutím na odkaz **výsledky podľa zdrojov**.

Operácie s výsledkami vyhľadávania

- triediť** výsledky možno podľa **zhody/relevancie** (predvolené), **názvu, autora, roku** a **e-zdroja**
- listovať v stránkach s výsledkami možno kliknutím na odkazy **Ďalšia, Predchádzajúca, >>** (posledná), **<<** (prvá) strana
- na filtrovanie vyhľadaných záznamov sú k dispozícii **Témy** (dynamicky generované klastre) a/alebo **fazety** (rok vydania, autori, tituly časopisov, e-zdroje)
- kliknutím na ikonku sa pridá príslušný záznam do **e-schánky(košíka)** – sekcia *Môj priestor*

Ďalšie funkcie

Predchádzajúce vyhľadávania

Prehľadné informácie o vyhľadávaniach vykonaných v rámci prebiehajúcej relácie sa získajú kliknutím na kartu **Predchádzajúce vyhľadávania**.

Optimalizácia výsledkov vyhľadávania

Kliknutím na kartu **Upresniť požiadavku** sa vyvolá formulár, pomocou ktorého možno optimalizovať dotaz/výsledky vyhľadávania.

Príklad postupu vyhľadávania

špecifikácia požiadavky: global warming, climate change(s); hľadať v kategórii Technika

Výber e-zdrojov

- zvoľte **Expertné vyhľadávanie** – Pokročilé a ďalej kategóriu **Technika**
- označte/odznačte e-zdroje, v ktorých chcete vyhľadávať

Zápis dotazu

- v menu **typ údajov** zvolte pre prvé vyhľadávacie pole – **všetky polia**
- zapište hľadaný termín **global warming** (na zvýšenie presnosti vyhľadávania zapište termín ako frázu)
- v menu **typ údajov** zvolte pre druhé vyhľadávacie pole – **všetky polia**
- zapište hľadaný termín **climate change?** (použil sa zástupný znak ?)